

Nr. 2664/C/2662/III-5/2015

CONCLUZII

*formulate de procuror în dosarul nr. 3558/1/2015
al Înaltei Curți de Casație și Justiție –
Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală*

Prin încheierea din data de 28 mai 2015 pronunțată în dosarul nr.1238/297/2013, Curtea de Apel Suceava – Secția penală și pentru cauze cu minori a adresat Înaltei Curți de Casație și Justiție solicitarea de a pronunța o hotărâre prin care să dea o rezolvare de principiu următoarelor chestiuni de drept:

„1. Dacă dispozițiile art.4 din Codul penal privind legea penală de dezincriminare sunt aplicabile și în ipoteza în care beneficiarul sprijinului financiar acordat din bugetele Uniunii Europene sau celor asimilate acestora a săvârșit fapta prevăzută de art.18¹ din Legea nr.78/2000 (în perioada anterioară modificării acesteia prin Legea nr.187/2012), din culpă, precum și datorită necunoașterii cu exactitate ori a imposibilității de cunoaștere a dispozițiilor legale ce reglementează condițiile de acordare a sprijinului financiar, lipsind deci elementul „relei-credințe” prevăzut în norma actuală de incriminare, situație în care sunt sau nu incidente dispozițiile art.3 din Legea nr.187/2012.

2. Dacă simplele neconcordanțe existente în documentele depuse de beneficiarii sprijinului financiar precum și neatașarea în termen, la cererea acestora a tuturor documentelor necesare (depuse însă ulterior, până la efectivă acordare a fondurilor) se încadrează în noțiunea de „suspiciune de fraudă” sau „fraudă” definită de art.1 alin.1 lit.a din Convenția pentru Protecția Intereselor Financiare ale Comunităților Europene, art.27 lit.c din Regulamentul (CE) nr.1828/2006 și art.2 lit.b din Ordonanța de Urgență a Guvernului României nr.66/2011 privind prevenirea, constatarea și sancționarea

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

neregulilor apărute în obținerea și utilizarea fondurilor europene și/sau a fondurilor publice naționale aferente acestora.

3. *În ipoteza unui răspuns negativ, dacă aceste situații mai pot fi apreciate că întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art.18¹ din Legea nr.78/2000, motivat și de faptul că norma de incriminare nu întrunește cerințele de previzibilitate impuse de art.7 din Convenție.*

4. *Dacă este dată cauza de neimputabilitate prevăzută de art.30 alin.5 din noul Cod penal atunci când eroarea asupra caracterului ilicit al faptei se datorează necunoașterii sau interpretării eronate a unor norme civile a căror nerespectare a stat la baza comiterii infracțiunii prevăzute de art. 18¹ din Legea nr.78/2000 în ipoteza în care respectivele norme erau cuprinse în acte normative ce nu au fost publicate în Monitorul Oficial.”*

Urmare analizei de admisibilitate a sesizării, efectuată în temeiul art.475 din Codul de procedură penală, a rezultat că instanța care sesizează este Curtea de Apel Suceava – Secția penală și pentru cauze cu minori, investită cu soluționarea cauzei în ultimă instanță, cauza se află în cursul judecătii, problema de drept a cărei dezlegare se solicită nu a mai fost supusă examenului Înaltei Curți de Casație și Justiție, nestatuându-se asupra ei printr-o hotărâre prealabilă sau printr-un recurs în interesul legii și nici nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare. ***Condiția referitoare la aptitudinea dezlegării date de a avea consecințe juridice asupra modului de rezolvare a fondului cauzei nu este, însă, îndeplinită.***

Cu privire la prima chestiune supusă dezlegării, instanța care sesizează, în urma observării modificărilor legislative vizând dispozițiile art.18¹ din Legea nr.78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, consideră că forma actuală de incriminare cere existența relei-credințe în folosirea sau prezentarea de documente ori de declarații false, inexacte sau incomplete. Pe de altă parte, art.4 din Codul penal prevede că legea penală nu se aplică faptelor săvârșite sub legea veche, dacă nu mai sunt prevăzute de legea nouă, iar art.3 alin.1 din Legea nr.187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr.286/2009 privind Codul penal dispune că art.4 din Codul penal privind legea penală de dezincriminare este aplicabil și situațiilor în care o faptă determinată comisă sub imperiul legii vechi, nu mai constituie infracțiune potrivit legii noi datorită modificării elementelor constitutive ale infracțiunii, inclusiv a formei de vinovăție, cerută de legea nouă pentru existența infracțiunii.

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

Cu privire la a doua chestiune, instanța constată că legislația relevantă o constituie dispozițiile art.1 alin.1 lit.a din Convenția pentru protecția intereselor financiare ale Comunităților Europene, care definește noțiunea de „fraudă”, art.27 lit.c din Regulamentul (CE) nr.1828/2006 care definește noțiunea de „suspectare de fraudă” și art.2 lit.b din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr.66/2011 privind prevenirea, constatarea și sancționarea neregulilor apărute în obținerea și utilizarea fondurilor europene și/sau a fondurilor publice naționale aferente acestora care definește la nivel național noțiunea „fraudă”.

Cu privire la a treia chestiune, curtea de apel apreciază că norma de incriminare prevăzută de art.18¹ din Legea nr.78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, modificată și completată, respectă exigențele rezultate din jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, referitoare la previzibilitatea normei de incriminare, modificările survenite în timp în conținutul infracțiunii constituind aspecte de politică penală a statului.

Cu privire la a patra chestiune, instanța de trimitere constată că potrivit art.30 alin.5 din Codul penal, nu este imputabilă fapta prevăzută de legea penală, săvârșită ca urmare a necunoașterii sau cunoașterii greșite a caracterului ilicit al acesteia din cauza unei împrejurări care nu putea fi în niciun fel evitată. Existența unor acte normative nepublicate în Monitorul Oficial a căror nerespectare constituie infracțiune, poate fi apreciată drept o cauză de neimputabilitate care atrage incidența art.30 alin.4 și 5 din Codul penal.

În cauză, în sarcina primului inculpat, s-a reținut că, în calitate de fermier, în trei campanii agricole, în mod repetat și în baza aceleiași rezoluții infracționale, a prezentat și folosit documente și declarații false și inexacte în cuprinsul cererilor de plată, a formularelor și contractelor de arendă depuse la APIA, solicitând sprijin financiar pentru suprafețe de teren mai mari decât cele deținute legal cu contracte de arendă, modalitate prin care a obținut pe nedrept sume din bugetul comunităților europene și din bugetul de stat. Ceilalți doi inculpați au încercat, în aceeași modalitate, să obțină pe nedrept astfel de sume.

*

*

*

Dispoziții legale relevante.

Art.18¹ din Legea nr.78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție (în forma anterioară modificării prin Legea nr.187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr.286/2009 privind Codul penal, intrată în vigoare la data de 1 februarie 2014):

„(1) Folosirea sau prezentarea de documente ori declarații false, inexacte sau incomplete, care are ca rezultat obținerea pe nedrept de fonduri din bugetul general al Comunităților Europene sau din bugetele administrate de acestea ori în numele lor, se pedepsește cu închisoare de la 3 la 15 ani și interzicerea unor drepturi.

(2) Cu aceeași pedeapsă se sancționează omisiunea de a furniza, cu știință, datele cerute potrivit legii pentru obținerea de fonduri din bugetul general al Comunităților Europene sau din bugetele administrate de acestea ori în numele lor, dacă fapta are ca rezultat obținerea pe nedrept a acestor fonduri.

(3) Dacă faptele prevăzute la alin.(1) și (2) au produs consecințe deosebit de grave, pedeapsa este închisoarea de la 10 la 20 de ani și interzicerea unor drepturi.”

Art.18¹ din Legea nr.78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție (după modificarea prin Legea nr.187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr.286/2009 privind Codul penal, intrată în vigoare la data de 1 februarie 2014) :

„(1) Folosirea sau prezentarea cu rea-credință de documente ori declarații false, inexacte sau incomplete, dacă fapta are ca rezultat obținerea pe nedrept de fonduri din bugetul general al Uniunii Europene sau din bugetele administrate de aceasta ori în numele ei, se pedepsește cu închisoare de la 2 la 7 ani și interzicerea unor drepturi.

(2) Cu pedeapsa prevăzută la alin.(1) se sancționează omisiunea de a furniza, cu știință, datele cerute potrivit legii pentru obținerea de fonduri din bugetul general al Uniunii Europene sau din bugetele administrate de aceasta ori în numele ei, dacă fapta are ca rezultat obținerea pe nedrept a acestor fonduri.

(3) Dacă faptele prevăzute la alin.(1) și (2) au produs consecințe deosebit de grave, limitele speciale ale pedepsei se majorează cu jumătate.”

Art.4 din Codul penal :

„Legea penală nu se aplică faptelor săvârșite sub legea veche, dacă nu mai sunt prevăzute de legea nouă. În acest caz, executarea pedepselor, a măsurilor

educative și a măsurilor de siguranță, pronunțate în baza legii vechi, precum și toate consecințele penale ale hotărârilor judecătorești privitoare la aceste fapte încetează prin intrarea în vigoare a legii noi.”

Art.30 din Codul penal :

„(1) Nu constituie infracțiune fapta prevăzută de legea penală săvârșită de persoana care, în momentul comiterii acesteia, nu cunoștea existența unei stări, situații ori împrejurări de care depinde caracterul penal al faptei.

(2) Dispozițiile alin.(1) se aplică și faptelor săvârșite din culpă pe care legea penală le pedepsește, numai dacă necunoașterea stării, situației ori împrejurării respective nu este ea însăși rezultatul culpei.

(3) Nu constituie circumstanță agravantă sau element circumstanțial agravant starea, situația ori împrejurarea pe care infractorul nu a cunoscut-o în momentul săvârșirii infracțiunii.

(4) Prevederile alin.(1)–(3) se aplică în mod corespunzător și în cazul necunoașterii unei dispoziții legale extrapenale.

(5) Nu este imputabilă fapta prevăzută de legea penală săvârșită ca urmare a necunoașterii sau cunoașterii greșite a caracterului ilicit al acesteia din cauza unei împrejurări care nu putea fi în niciun fel evitată.”

Art.3 din Legea nr.187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr.286/2009 privind Codul penal:

„(1) Dispozițiile art.4 din Codul penal privind legea penală de dezincriminare sunt aplicabile și în situațiile în care o faptă determinată, comisă sub imperiul legii vechi, nu mai constituie infracțiune potrivit legii noi datorită modificării elementelor constitutive ale infracțiunii, inclusiv a formei de vinovăție, cerută de legea nouă pentru existența infracțiunii.

(2) Dispozițiile art.4 din Codul penal nu se aplică în situația în care fapta este incriminată de legea nouă sau de o altă lege în vigoare, chiar sub o altă denumire.”

Art.1 din Convenția pentru protecția intereselor financiare ale Comunităților Europene :

„(1) În sensul prezentei convenții, constituie fraudă care aduce atingere intereselor financiare ale Comunităților Europene:

(a) în materie de cheltuieli, orice acțiune sau omisiune intenționată cu privire la:

- folosirea sau prezentarea unor declarații sau documente false, inexacte sau incomplete care au ca efect perceperea sau reținerea pe nedrept a unor fonduri care provin din bugetul general al Comunităților Europene sau din bugetele gestionate de Comunitățile Europene sau în numele acestora;
- necomunicarea unei informații prin încălcarea unei obligații specifice, având același efect;
- deturnarea acestor fonduri în alte scopuri decât cele pentru care au fost acordate inițial, având același efect;

(b) în materie de venituri, orice acțiune sau omisiune intenționată cu privire la:

- folosirea sau prezentarea unor declarații sau documente false, inexacte sau incomplete, care au ca efect diminuarea ilegală a resurselor bugetului general al Comunităților Europene sau ale bugetelor gestionate de Comunitățile Europene sau în numele acestora;
- necomunicarea unei informații prin încălcarea unei obligații specifice, având același efect;
- deturnarea unui avantaj obținut în mod legal, având același efect.

(2) Sub rezerva articolului 2 alineatul (2), fiecare stat membru ia măsurile necesare și adecvate pentru a transpune în dreptul penal intern dispozițiile alineatului (1) astfel încât comportamentele menționate să fie sancționate ca fapte penale.

(3) Sub rezerva articolului 2 alineatul (2), fiecare stat membru ia, de asemenea, măsurile necesare pentru a se asigura că întocmirea sau furnizarea cu intenție a declarațiilor sau documentelor false, inexacte sau incomplete care au efectul menționat la alineatul (1) constituie fapte penale în cazul în care ele nu sunt pedepsite deja ca infracțiuni principale sau complicitate, instigare sau tentativă de fraudă astfel cum este definită la alineatul (1).

(4) Caracterul intenționat al unei acțiuni sau al unei omisiuni dintre cele menționate la alineatele (1) și (3) poate decurge din împrejurări de fapt obiective.”

Art.27 lit.c din Regulamentul Comisiei (CE) nr.1828/2006 :

„Pentru scopurile acestei secțiuni, se vor aplica următoarele definiții:

c) «suspectare de fraudă» se referă la o neregulă ce duce la inițierea de demersuri administrative sau juridice la nivel național, pentru a stabili caracterul intenționat al comportamentului, în special existența fraudei, așa cum se menționează la punctul (a) al Articolului 1 (1) din Convenția redactată pe baza Articolului K.3 din Tratatul privind Uniunea Europeană, pentru protejarea intereselor financiare ale Comunităților Europene.”

Art.2 lit.a), a1), b), c) și d) din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr.66/2011 privind prevenirea, constatarea și sancționarea neregulilor apărute în obținerea și utilizarea fondurilor europene și / sau a fondurilor publice naționale, aferente acestora :

„(1) În sensul prezentei ordonanțe de urgență, termenii și expresiile de mai jos au următoarele semnificații:

a)neregulă – orice abatere de la legalitate, regularitate și conformitate în raport cu dispozițiile naționale și/sau europene, precum și cu prevederile contractelor ori a altor angajamente legal încheiate în baza acestor dispoziții, ce rezultă dintr-o acțiune sau inacțiune a beneficiarului ori a autorității cu competențe în gestionarea fondurilor europene, care a prejudiciat sau care poate prejudicia bugetul Uniunii Europene/bugetele donatorilor publici internaționali și/sau fondurile publice naționale aferente acestora printr-o sumă plătită necuvenit;

a1)nereguli cu caracter sistemic/de sistem – nereguli generate de modul în care sunt îndeplinite cerințele-cheie ale sistemelor de management și control care se produc ca urmare a unor deficiențe de proiectare a procedurilor de management și control, a unor erori sistematice de aplicare a procedurilor de management și control sau din necorelarea prevederilor legislației naționale cu reglementările comunitare;

b)fraudă – infracțiunea săvârșită în legătură cu obținerea ori utilizarea fondurilor europene și/sau a fondurilor publice naționale aferente acestora, incriminată de Codul penal ori de alte legi speciale;

c)fonduri europene – sumele provenite din asistența financiară nerambursabilă acordată României din bugetul general al Uniunii Europene și/sau din bugetele administrate de aceasta ori în numele ei;

d)fonduri publice naționale aferente fondurilor europene – sumele provenite din bugetul general consolidat, utilizate pentru: asigurarea cofinanțării, plata prefinanțării, înlocuirea fondurilor europene în situația indisponibilității/sistării

temporare a plății acestor fonduri, completarea fondurilor europene în vederea finalizării proiectelor, precum și alte categorii de cheltuieli legal reglementate în acest scop.”

Art.7 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale :

„1. Nimeni nu poate fi condamnat pentru o acțiune sau o omisiune care, în momentul în care a fost săvârșită, nu constituia o infracțiune, potrivit dreptului național și internațional. De asemenea, nu se poate aplica o pedeapsă mai severă decât aceea care era aplicabilă în momentul săvârșirii infracțiunii.

2. Prezentul articol nu va aduce atingere judecării și pedepsirii unei persoane vinovate de o acțiune sau de o omisiune care, în momentul săvârșirii sale, era considerată infracțiune potrivit principiilor generale de drept recunoscute de națiunile civilizate.”

Cu privire la admisibilitatea sesizării, sub aspectul respectării condiției ca de lămurirea chestiunii de drept să depindă soluționarea pe fond a cauzei respective.

Pentru îndeplinirea ultimei condiții impuse de art.475 din Codul de procedură penală este necesar ca interpretarea dată de instanța supremă dispoziției de drept substanțial ori procesual cu care a fost investită să aibă consecințe asupra modului de rezolvare a fondului cauzei, de lămurirea acesteia depinzând soluția dată acțiunii penale și/sau civile cu care instanța a fost sesizată.

În jurisprudența Completului pentru dezlegarea unor probleme de drept în materie penală s-a statuat asupra înțelesului ce trebuie atribuit sintagmei „*chestiune de drept de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei*”.

Astfel, prin *decizia nr.11 din 2 iunie 2014 pronunțată în dosarul 11/1/2014/HP/P, Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală* a statuat în sensul că: “Admisibilitatea sesizării în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile este condiționată, atât în cazul în care vizează o normă de drept material, cât și atunci când privește o dispoziție de drept procesual, de împrejurarea ca interpretarea dată de instanța supremă să aibă consecințe juridice asupra modului de rezolvare a fondului cauzei. Cu alte cuvinte, între problema de drept a cărei lămurire se solicită și soluția dată

asupra acțiunii penale și/sau civile de către instanța pe rolul căreia se află cauza în ultimul grad de jurisdicție trebuie să existe o *relație de dependență*, în sensul ca decizia Înaltei Curți pronunțată în procedura prevăzută de art.476 și 477 din Codul de procedură penală să fie de natură a produce un efect concret asupra conținutului hotărârii din procesul principal, cerința pertinentei fiind expresia utilității pe care rezolvarea de principiu a chestiunii de drept invocate o are în cadrul soluționării pe fond a litigiului”.

Considerentele deciziei nr.11 din 2 iunie 2014 sunt preluate și în deciziile nr.17 din 1 septembrie 2014 pronunțată în dosarul nr.21/1/2014/HP/P, nr.19 din 15 septembrie 2014 pronunțată în dosarul nr.20/1/2014/HP/P și nr.24 din 6 octombrie 2014 pronunțată în dosarul nr.26/1/2014/HP/P ale Înaltei Curți de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală.

Prin decizia nr.14 din 12 mai 2015 pronunțată în dosarul nr.899/1/2015, Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, verificând aptitudinea dezlegării date de a avea consecințe juridice directe asupra modului de rezolvare a fondului cauzei, a mai statuat că este necesar ca sesizarea să tindă la interpretarea *in abstracto* a unor dispoziții legale determinate, iar nu o rezolvare implicită a unor chestiuni ce țin de particularitățile fondului cauzei, cum ar fi analiza întrunirii elementelor constitutive ale unei infracțiuni ori stabilirea încadrării juridice în speța dedusă judecării. Aceasta deoarece o atare problemă „nu poate primi o rezolvare de principiu în lipsa elementelor de fapt ce urmează a fi stabilite în urma judecării cauzei respective”. „Or, stabilirea încadrării juridice a unei fapte depinde de circumstanțele comiterii ei, de starea de fapt ce urmează a fi reținută în raport cu probele administrate în cauză și este atributul exclusiv al instanței învestite cu soluționarea cauzei respective”. În speță, *se solicită, spre pildă, analiza mijloacelor de probă dintr-o speță concretă, pentru a determina dacă o persoană a acționat sau nu cu rea-credință, ceea ce excedează competenței Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, reprezentând o atribuție exclusivă a organului judiciar investit cu soluționarea cauzei.*

Pe de altă parte, alături de condițiile speciale prevăzute în cuprinsul normei care reglementează sesizarea în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, trebuie identificată condiția generală care rezultă din însuși titlul capitolului în care dispoziția se regăsește. Or, acesta reunește sub denumirea „Dispoziții privind asigurarea unei practici judiciare unitare” atât instituția nou introdusă prin Codul de procedură penală în vigoare,

cât și instituția recursului în interesul legii. De aici derivă concluzia că, pentru a putea face obiectul unei sesizări, chestiunea de drept trebuie să vizeze o problemă susceptibilă de a genera practică neunitară, adică să prezinte o dificultate suficient de importantă încât să justifice intervenția instanței supreme. Rolul instituției nou introduse este doar acela de a preveni conturarea unei practici judiciare neunitare. Prin noua instituție nu s-a urmărit și exonerarea judecătorului investit cu soluționarea cauzei în ultimul grad de jurisdicție de obligația legală de rezolvare a pricinii sale. Procedura prejudicială nu este menită a pune în discuție principiul independenței judecătorului legal investit, plenitudinea de jurisdicție rămânând a instanței care sesizează, judecata acesteia nelimitându-se doar la probarea elementelor de fapt ale cauzei.

În fine, potrivit art.476 alin.1 fraza ultimă din Codul de procedură penală, *„dacă prin încheiere se dispune sesizarea, aceasta va cuprinde motivele care susțin admisibilitatea sesizării potrivit dispozițiilor art. 475, punctul de vedere al completului de judecată și al părților”*. În speță, *încheierea de sesizare este cu desăvârșire nemotivată sub aspectul examinării condițiilor de admisibilitate, iar simpla reproducere a textelor legale nu satisface cerința textului legal ca sesizarea să conțină și motivarea punctului de vedere al completului de judecată*.

Distinct de cele mai sus arătate, punctual, cu privire la fiecare dintre problemele de drept ridicate, se mai impun câteva considerații particulare:

1. *Cu privire la chestiunea de drept dacă dispozițiile art.4 din Codul penal privind legea penală de dezincriminare sunt aplicabile și în ipoteza în care beneficiarul sprijinului financiar acordat din bugetele Uniunii Europene sau celor asimilate acestora a săvârșit fapta prevăzută de art.18¹ din Legea nr.78/2000 (în perioada anterioară modificării acesteia prin Legea nr.187/2012), din culpă, precum și datorită necunoașterii cu exactitate ori a imposibilității de cunoaștere a dispozițiilor legale ce reglementează condițiile de acordare a sprijinului financiar, lipsind deci elementul „relei-credințe” prevăzut în norma actuală de incriminare, situație în care sunt sau nu incidente dispozițiile art.3 din Legea nr.187/2012.*

Deși instanța pare a susține că, prin cerința ca fapta să fie săvârșită cu rea-credință, introdusă prin actul modificator, au fost schimbate condițiile de incriminare a infracțiunii prevăzute în art.18¹ din Legea nr.78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, forma anterioară a aceluiași text legal, chiar în lipsa sintagmei „cu rea-credință”, nu incrimina săvârșirea din culpă a faptei de a folosi sau prezenta documente ori declarații false, inexacte sau incomplete, având ca rezultat obținerea pe nedrept de fonduri din

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

bugetul general al Comunităților Europene sau din bugetele administrate de acestea ori în numele lor, astfel încât *în cauză nu există problema de drept a incidenței dispozițiilor privind legea penală de dezincriminare prevăzută în art.4 din Codul penal, la care trimit și cele ale art.3 alin.1 din Legea nr.187/2012.* Așa fiind, prima parte a enunțului întrebării este nepertinentă.

În ce privește a doua parte a enunțului, din modul de formulare a întrebării, ar putea rezulta intenția instanței de trimitere de a ridica problema erorii asupra normei extrapenale, câtă vreme trimite la „necunoașterea cu exactitate a dispozițiilor legale ce reglementează condițiile de acordare a sprijinului financiar”. Or, dispozițiile art.30 alin.4 din Codul penal (care, de altfel, nu fac obiect al sesizării), care reglementează eroarea asupra normei extrapenale, nu modifică regimul acesteia față de cel consacrat de Codul penal anterior. Astfel, erorii asupra normei extrapenale i se atribuie efectele erorii asupra unui element de fapt în ambele reglementări, nepunând în mod logic problema incidenței dispozițiilor privind legea penală de dezincriminare: eroarea asupra normei extrapenale, indiferent dacă este vincibilă sau invincibilă, exclude existența intenției. Or, *evaluarea mijloacelor de probă prin care se face dovada intenției este atributul exclusiv al instanței legal investite.*

Concluzionând, doar atunci când din probatoriul administrat se va reține că fapta de folosire sau prezentare de documente ori declarații false, inexacte sau incomplete a fost săvârșită anterior intrării în vigoare a Legii nr.187/2012 cu intenție indirectă, dar fără rea-credință, sunt aplicabile dispozițiile art.4 din Codul penal privind legea penală de dezincriminare. Ipotezele indicate în cuprinsul întrebării (săvârșirea faptei din culpă sau fără vinovăție) nu intră în domeniul de aplicare a legii penale mai favorabile, nefiind incriminate nici sub imperiul legii vechi, nici al celei noi, *ceea ce conduce la concluzia nepertinentei acestei prime întrebări.*

2. *Cu privire la chestiunea de drept dacă simplele neconcordanțe existente în documentele depuse de beneficiarii sprijinului financiar precum și neatașarea în termen, la cererea acestora a tuturor documentelor necesare (depuse însă ulterior, până la efectivă acordare a fondurilor) se încadrează în noțiunea de „suspiciune de fraudă” sau „fraudă” definită de art.1 alin.1 lit.a din Convenția pentru Protecția Intereselor Financiare ale Comunităților Europene, art.27 lit.c din Regulamentul (CE) nr.1828/2006 și art.2 lit.b din Ordonanța de Urgență a Guvernului României nr.66/2011 privind prevenirea, constatarea*

și sancționarea neregulilor apărute în obținerea și utilizarea fondurilor europene și/sau a fondurilor publice naționale aferente acestora.

a). Prima parte a întrebării, cea referitoare la interpretarea art.1 alin.1 lit.a din Convenția pentru Protecția Intereselor Financiare ale Comunităților Europene și art.27 lit.c din Regulamentul (CE) nr.1828/2006 **nu intră în competența Înaltei Curți de Casație și Justiție, ci a Curții de Justiție a Uniunii Europene**, potrivit art.1 din Protocolul elaborat în temeiul fostului art.K3 din Tratatul privind Uniunea Europeană (articol modificat prin Tratatul de la Nisa și renumerotat, fiind actualul art.31) și art.267 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene.

b). Și a doua parte a întrebării, cea referitoare la interpretarea art.2 lit.b din Ordonanța de Urgență a Guvernului României nr.66/2011 privind prevenirea, constatarea și sancționarea neregulilor apărute în obținerea și utilizarea fondurilor europene și/sau a fondurilor publice naționale aferente acestora, excedează competenței instanței supreme. **Întrebarea nu vizează rezolvarea unei chestiuni de drept, ci calificarea juridică a unei împrejurări de fapt.** Or, aceasta constituie atributul exclusiv al instanței investite cu soluționarea cauzei, obligată la stabilirea situației de fapt ca urmare a evaluării mijloacelor de probă administrate în cauză. Existența unor neconcordanțe în documentele depuse de beneficiar, precum și lipsa unor documente, pot constitui fapte de folosire sau prezentare de documente ori declarații false, inexacte sau incomplete, iar aceste fapte pot fi săvârșite cu rea-credință, în funcție de datele concrete ale cauzei.

Distinct de aceasta, definiția noțiunii de „fraudă” dată prin art.2 lit.b din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr.66/2011 face trimitere tocmai la infracțiunea prevăzută de art.18¹ din Legea nr.78/2000, fiind la limita logicii că textul nu poate fi folosit pentru a stabili conținutul constitutiv al aceleiași infracțiuni.

3. *Cu privire la chestiunea de drept dacă, în ipoteza unui răspuns negativ la întrebarea anterioară, aceste situații mai pot fi apreciate că întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art.18¹ din Legea nr.78/2000, motivat și de faptul că norma de incriminare nu întrunește cerințele de previzibilitate impuse de art.7 din Convenție.*

Dat fiind caracterul subsidiar al acestei întrebări în raport de cea care o precedă, este vădit că nepertinența aceleia se va răsfrânge și asupra acesteia. Pe de altă parte, prin decizia nr.869/2011, în motivarea soluției de respingere a excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art.18¹ din Legea nr.78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, Curtea

Constituțională a arătat că „*textul are o redactare univocă, nefiind susceptibil de o interpretare abuzivă sau arbitrară*”.

4. Cu privire la chestiunea de drept dacă este incidentă cauza de neimputabilitate prevăzută de art.30 alin.5 din noul Cod penal atunci când eroarea asupra caracterului ilicit al faptei se datorează necunoașterii sau interpretării eronate a unor norme civile a căror nerespectare a stat la baza comiterii infracțiunii prevăzute de art. 18¹ din Legea nr.78/2000 în ipoteza în care respectivele norme erau cuprinse în acte normative ce nu au fost publicate în Monitorul Oficial.”

Trecând peste *inexistența unei corespondențe între textul legal a cărui interpretare se solicită*, art.30 alin.5 (care reglementează eroarea asupra normei penale, ca eroare asupra caracterului ilicit al faptei) și *problema de drept identificată ca incidentă în cauză de către instanța de trimitere*, necunoașterea sau interpretarea eronată a unor norme civile (adică eroarea asupra normei extrapenale, obiect al reglementării alin.4 al aceluiași articol), ipoteza avută în vedere de instanță, în prezenta cauză, nu se verifică. Astfel este indiferent pentru soluția ce va fi pronunțată de instanța de apel care ar fi răspunsul instanței supreme la problema de drept ce i s-a supus dezlegării. Aceasta deoarece singurul act normativ a cărui nepublicare în Monitorul Oficial este invocată de apărarea inculpaților (fila 7 a încheierii din data de 28 mai 2015 pronunțată în dosarul nr.1238/297/2013) și preluată necritic de completul care sesizează, este *Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr.246/2008* privind stabilirea modului de implementare, a condițiilor specifice și a criteriilor de eligibilitate pentru aplicarea schemelor de plăți directe și ajutoare naționale tranzitorii în sectorul vegetal și pentru acordarea sprijinului aferent măsurilor de agro-mediu și zone defavorizate, or, *ordinul menționat a fost publicat în Monitorul Oficial nr.332 din 25 aprilie 2008*. Aceasta face ca și *ultima chestiune de drept să nu aibă legătură cu soluționarea cauzei*.

*

Pentru argumentele ce preced, nefiind îndeplinită una dintre condițiile de admisibilitate a sesizării, respectiv ca de lămurirea respectivei chestiuni de drept să depindă soluționarea pe fond a cauzei, în temeiul art.475 – 477 din Codul de procedură penală, *vă solicităm să respingeți ca inadmisibilă* sesizarea prin care Curtea de Apel Suceava – Secția penală și pentru cauze cu minori a solicitat pronunțarea unei hotărâri prin care să se dea o rezolvare de principiu chestiunilor de drept:

„1. Dacă dispozițiile art.4 din Codul penal privind legea penală de dezincriminare sunt aplicabile și în ipoteza în care beneficiarul sprijinului financiar acordat din bugetele Uniunii Europene sau celor asimilate acestora a săvârșit fapta prevăzută de art.18¹ din Legea nr.78/2000 (în perioada anterioară modificării acesteia prin Legea nr.187/2012), din culpă, precum și datorită necunoașterii cu exactitate ori a imposibilității de cunoaștere a dispozițiilor legale ce reglementează condițiile de acordare a sprijinului financiar, lipsind deci elementul „relei-credințe” prevăzut în norma actuală de incriminare, situație în care sunt sau nu incidente dispozițiile art.3 din Legea nr.187/2012.

2. Dacă simplele neconcordanțe existente în documentele depuse de beneficiarii sprijinului financiar precum și neatașarea în termen, la cererea acestora a tuturor documentelor necesare (depusă însă ulterior, până la efectivă acordare a fondurilor) se încadrează în noțiunea de „suspiciune de fraudă” sau „fraudă” definită de art.1 alin.1 lit.a din Convenția pentru Protecția Intereselor Financiare ale Comunităților Europene, art.27 lit.c din Regulamentul (CE) nr.1828/2006 și art.2 lit.b din Ordonanța de Urgență a Guvernului României nr.66/2011 privind prevenirea, constatarea și sancționarea neregulilor apărute în obținerea și utilizarea fondurilor europene și/sau a fondurilor publice naționale aferente acestora.

3. În ipoteza unui răspuns negativ, dacă aceste situații mai pot fi apreciate că întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art.18¹ din Legea nr.78/2000, motivat și de faptul că norma de incriminare nu întrunește cerințele de previzibilitate impuse de art.7 din Convenție.

4. Dacă este dată cauza de neimputabilitate prevăzută de art.30 alin.5 din noul Cod penal atunci când eroarea asupra caracterului ilicit al faptei se datorează necunoașterii sau interpretării eronate a unor norme civile a căror nerespectare a stat la baza comiterii infracțiunii prevăzute de art. 18¹ din Legea nr.78/2000 în ipoteza în care respectivele norme erau cuprinse în acte normative ce nu au fost publicate în Monitorul Oficial.”

**PROCUROR GENERAL,
Tiberiu-Mihail NIȚU**